	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D1.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Środki ochrony przed bronią masowego rażenia
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obowiązkowy
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr inż. Waldemar Zakrzewski

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	30/15	II/III	3
ćwiczenia	15/12	II/III	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Student przedmiotu powinien posiadać wiedzę z funkcjonowania elementów i systemów bezpieczeństwa. Niezbędna jest także wiedza ogólna z zakresu fizyki, biologii i chemii.

### 4. Cele kształcenia

C1 - Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie oraz nauk pokrewnych a w szczególności w wiedzę odnoszącą się do rodzajów broni i charakterystyki środków masowego rażenia oraz skutków ich użycia w kontekście historycznym i współczesnym.

C2 - Zdobycie umiejętności w zakresie samodzielnej oceny sytuacji i inicjowania systemu ochrony przed skutkami użycia broni i środków masowego rażenia.

C3 - Wykształcenie krytycznego podejścia oraz zdolności przewidywania i interpretacji wystąpienia negatywnych skutków zagrożeń dla funkcjonowania państwa i regionu

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		

W_01	Student ma pogłębioną wiedzę dotyczącą zasad oddziaływania broni masowego rażenia (bmr) i toksycznych środków przemysłowych (tśp) i ich wpływu na środowisko	K_W12
W_02	Student ma pogłębioną wiedzę dotyczącą sił i środków krajowego systemu rozpoznawania skażeń i jego powiązań z systemem NATO	K_W03
<b>UMIĘJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Sprawnie posługuje się zdobytą wiedzą teoretyczną, wykorzystuje inne obszary wiedzy i techniki symulacyjne do sporządzania prognoz i analiz	K_U06
U_02	Student trafnie dobiera metody i środki analityczne niezbędne do opracowani dokumentów prognostycznych	K_U07
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student potrafi interpretować występujące w otoczeniu fakty oraz przewidywać ich konsekwencje	K_K09
K_02	Student potrafi pracować w zespole i pełnić w nim również funkcje kierownicze	K_K15
K_03	Student potrafi odpowiednio określać priorytety w realizacji zadań i przewidywać skutki wykazywanej aktywności	K_K16

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Istota działania broni nuklearnej – społeczne skutki jej użycia przez podmioty państwowe i niepaństwowe.	4	2
W2	Broń chemiczna i biologiczna – skutki jej działania.	6	3
W3	Środki radiologiczne jako nowy typ broni masowego rażenia.	4	2
W4	Organizacja krajowego systemu rozpoznawania skażeń.	4	2
W5	Metody współdziałania służb cywilnych i wojskowych.	4	2
W6	Charakterystyka i dobór środków ochrony przed bronią masowego rażenia.	4	2
W7	Charakterystyka oddziaływania toksycznych środków przemysłowych.	4	2
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>15</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Działalność organizacji międzynarodowych w zakresie nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia.	2	1
C2	Charakterystyka środków używanych w rozpoznaniu skażeń i ich prognozowaniu.	2	2
C3	Metody współdziałania organów i urzędów administracji publicznej w przeciwdziałaniu skutkom użycia środków masowego rażenia i toksycznych środków przemysłowych.	2	2

C4	Działalność międzynarodowa na rzecz nierozprzestrzeniania broni masowego rażenia.	2	2
C5	Środki ochrony przed bronią masowego rażenia będące w dyspozycji ludności cywilnej.	2	2
C6	Rola i zadania organów administracji publicznej w czasie wystąpienia skutków oddziaływania środków masowego rażenia (na wybranym przykładzie).	5	3
<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>		<b>15</b>	<b>12</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (wykład z elementami analizy źródłowej i problemowej)	Laptop, rzutnik, oprogramowanie specjalistyczne
Ćwiczenia	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (analiza przypadku, case study) <b>M5 - Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi, ćwiczenie kreatywne)	Kopie dokumentów źródłowych, rzutnik, schematy, mapy

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) - wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Wykład	----- -----	<b>P1 - Egzamin</b> (pisemny w formie opisowej)
Ćwiczenia	<b>F3 - Praca pisemna</b> (przygotowanie referatu lub prezentacji) <b>F5 - Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji).	<b>Ocena podsumowująca</b> jest sumą ocen formujących

#### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Symbol efektu	Wykład	Ćwiczenia	
	P1	F3	F5
W_01	X		
W_02	X		
U_01	X		
U_02	X	X	X
K_01		X	X
K_02		X	X
K_03	X	X	X

### 9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia

zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formułująca - ćwiczenia:                  Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.                  R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)                  R &gt; 81% ▣ 90% plus dobry (4,5)                  R &gt; 71% ▣ 80% dobry (4,0)                  R &gt; 61% ▣ 70% plus dostateczny (3,5)                  R &gt; 50% ▣ 60% dostateczny (3,0)                  R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p> <p><b>Ocena podsumowująca - wykład</b>                  Ocena z Egzaminu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.                  R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)                  R &gt; 81% ▣ 90% plus dobry (4,5)                  R &gt; 71% ▣ 80% dobry (4,0)                  R &gt; 61% ▣ 70% plus dostateczny (3,5)                  R &gt; 50% ▣ 60% dostateczny (3,0)                  R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p>
---

## 10. Forma zaliczenia zajęć

<b>Egzamin</b>
----------------

## 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	12	17
Przygotowanie do ćwiczeń	10	15
Przygotowanie do egzaminu	8	15
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	<b>3</b>	<b>3</b>


## 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b>  <b>Literatura obowiązkowa:</b>                  1. Petter H.J; <i>Broń atomowa</i>, Warszawa 2011.</p>
---

<p>2. Błądek J; <i>Broń chemiczna i toksyczne środki przemysłowe</i>.</p> <p>3. Corday, C. –Perez Armendaeiz , J. Hartman, <i>Broń chemiczna i biologiczna raport dla obywatela</i>, Warszawa 2003.</p> <p>4. Krauze M, Nowak I; <i>Broń chemiczna</i>, Warszawa 1984.</p> <p>Harmata W., Witczak M., Obrona przed bronią masowego rażenia. Rozwiązania techniczne i funkcjonalne dla pododdziałów Wojsk Obrony Terytorialnej — ochrona zbiorowa, Biuletyn WAT 2018, nr 3.</p>
<p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <p>1. Szarski K, <i>Zminiaturyzowane ładunki jądrowe</i>, Warszawa 1985.</p> <p>2. Ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. <i>Prawo atomowe</i>.</p> <p>3. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o <i>zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi</i>.</p> <p>4. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o <i>ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt</i>.</p> <p>5. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o <i>Państwowej Inspekcji Sanitarnej</i> (tekst ujednolicony).</p> <p>6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w <i>sprawie szczegółowych zasad organizacji Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego</i>.</p>

### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr inż. Waldemar Zakrzewski
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	wzakrzewski@ajp.edu.pl
podpis	Waldemar Zakrzewski

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D2.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	System ratownictwa medycznego w Polsce
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obowiązkowy
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr n. med. Justyna Hasij

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	30/15	II/III	3
ćwiczenia	15/12	II/III	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Brak wymagań wstępnych

### 4. Cele kształcenia

<p>C1 - Przekazanie studentom wiedzy i terminologii z zakresu funkcjonowania systemu ratowniczego w RP pozwalającej zrozumieć powiązania między jego jednostkami oraz specyfikę imprez masowych i taktykę działań ratowniczych w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych.</p> <p>C2 - Przekazanie studentom wiedzy pozwalającej określić stany zagrożenia życia i zasady udzielania pierwszej pomocy.</p> <p>C3 - Wykształcenie umiejętności rozróżnienia zadań jednostek systemu ratowniczego i kompetencji osób zajmujących kluczowe stanowiska oraz planowania działań związanych z organizacją imprezy masowej w oparciu o obowiązujące akta prawa.</p> <p>C4 - Wyposażenie studentów w kompetencje niezbędne do udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia zgodnie z obowiązującymi procedurami.</p> <p>C5 - Wykształcenie postawy zgodnej z zasadami etyki oraz obowiązku przestrzegania tajemnicy zgodnie z Ustawą o ochronie danych osobowych.</p> <p>C6 - Kształtowanie u studentów kompetencji niezbędnych do współdziałania w zespole</p>
--

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		
W_01	Ma podstawową wiedzę na temat struktur, organizacji, funkcjonowania oraz relacji między instytucjami, służbami, inspekcjami, i innymi jednostkami organizacyjnymi systemu ratownictwa medycznego	K_W02
W_02	Zna rodzaje więzi społecznych, potrafi określić wpływ i dobrać metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych oraz badania źródeł istotnych dla ratownictwa medycznego i zagrożeń życia i zdrowia.	K_W05
<b>UMIEJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Potrafi wykorzystać w praktyce wiedzę teoretyczną do szczegółowego analizowania procesów przyczynowo- skutkowych wynikających z zadań ratownictwa medycznego	K_U02
U_02	Dokonuje analizy zjawisk istotnych z punktu widzenia PRM w oparciu o posiadane dane i wiedzę	K_U03
U_03	Student potrafi udzielić pomocy adekwatnej do rozpoznanego stanu zgodnie z obowiązującym zakresem kompetencji i procedurami postępowania;	K_U04
U_04	Student potrafi rozpoznać stan zagrożenia bezpieczeństwa i życia	K_U05
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student potrafi dzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami	K_K01
K_02	Student potrafi współpracować w zespole	K_K03
K_03	Student dba o jakość i skutki wykonywanych czynności	K_K08

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Istota działania broni nuklearnej – społeczne skutki jej użycia przez podmioty państwowe i niepaństwowe.	4	1
W2	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> System ratownictwa zintegrowanego. Organizacja i funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego w Polsce. Zadania wojewody wynikające z Ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym.	2	2
W3	Jednostki Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne. Jednostki współpracujące z PRM.	6	2
W4	System powiadamiania ratunkowego. Zadania Centrum Powiadamiania Ratunkowego. System Wspomagania Dowodzenia PRM. Zadania lekarza koordynatora ratownictwa medycznego.	2	2
W5	Kompetencje i zadania dyspozytora medycznego w świetle obowiązujących aktów prawnych.	2	2
W6	Medycyna ratunkowa w systemie bezpieczeństwa państwa.	2	2

W7	Bezpieczeństwo na imprezach masowych w aspekcie obowiązujących aktów prawnych.	4	2
W8	Organizacja pomocy medycznej w zdarzeniach masowych i katastrofach. Taktyka działań ratunkowych w zdarzeniach z dużą liczbą osób poszkodowanych.	8	2
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>15</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Analiza Planu Działania Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne dla województwa lubuskiego.	1	1
C2	Obserwacja pracy Centrum Powiadamiania Ratunkowego.	3	1
C3	Planowanie zabezpieczenia imprezy masowej.	1	1
C4	Ocena sytuacji na miejscu zdarzenia oraz określanie stanu poszkodowanego.	1	0,5
C5	Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia omdlenia, drgawek i utraty przytomności.	1	0,5
C6	Wykonywanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej u dorosłego i dziecka w standardzie BLS z wykorzystaniem AED.	2	2
C7	Udzielanie pierwszej pomocy osobie z zagrożeniem zdrowia i życia: podejrzenia zawału mięśnia sercowego, udaru mózgowego, hipoglikemii, ataku astmy, użądlenia, hipotermia.	2	2
C8	Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu z obrażeniami ciała: zranienia, oparzenia, porażenie prądem, podejrzenia obrażeń kostno-stawowych	2	2
C9	Prowadzenie akcji ratunkowej na miejscu symulowanego zdarzenia z wykorzystaniem zestawu pierwszej pomocy	2	2
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>15</b>	<b>12</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (wykład z elementami dyskusji)	laptop, rzutnik
Ćwiczenia	<b>M5 - Metoda praktyczna</b> (ćwiczenia kreatywne: przygotowanie prezentacji, przygotowanie referatu)	laptop, rzutnik

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) - wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	Ocena podsumowująca (P) - podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Wykład	-----	<b>P2 - Zaliczenie</b> (pisemne w formie testu)
Ćwiczenia	<b>F2 - Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonanych podczas zajęć)	Ocena podsumowująca stanowi sumę ocen formujących



**F3 – Praca pisemna (przygotowanie referatu)**

**8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)**

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia	
	P2	F2	F3
W_01	x	x	x
W_02	x	x	x
U_01	x	x	x
U_02	x	x	x
U_03	x	x	x
U_04	x	x	x
K_01	x	x	
K_02	x	x	
K_03	x	x	

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Ocena formułująca - ćwiczenia:

Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.

R > 91% bardzo dobry (5,0)

R > 81%  $\square$  90% plus dobry (4,5)

R > 71%  $\square$  80% dobry (4,0)

R > 61%  $\square$  70% plus dostateczny (3,5)

R > 50%  $\square$  60% dostateczny (3,0)

R < 50% niedostateczny (2,0)

Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.

Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.

**Ocena podsumowująca - wykład**

Ocena ze sprawdzianu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.

R > 91% bardzo dobry (5,0)

R > 81%  $\square$  90% plus dobry (4,5)

R > 71%  $\square$  80% dobry (4,0)

R > 61%  $\square$  70% plus dostateczny (3,5)

R > 50%  $\square$  60% dostateczny (3,0)

R < 50% niedostateczny (2,0)

**10. Forma zaliczenia zajęć**

**Zaliczenie z oceną**

**11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):**

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych


<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	12	13
Przygotowanie pracy pisemnej/przygotowanie do ćwiczeń	8	10
Przygotowanie do sprawdzianu	5	10
Przygotowanie do zaliczenia	5	15
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

## 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, Dz.U.191.poz. 1410, z późn. zm.</li> <li>2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dn. 31 lipca 2009 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania centrów powiadamiania ratunkowego i wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego, Dz.U. z dnia 18 sierpnia 2009 r. z późn. zm.</li> <li>3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie wojewódzkiego planu działania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz kryteriów kalkulacji kosztów działalności zespołów ratownictwa medycznego, Dz.U. 2011, nr 3, poz. 6.</li> <li>4. Guła P.: <i>Powiadomienie i dysponowanie w ratownictwie medycznym</i>. Medycyna praktyczna, Kraków 2009.</li> <li>5. <i>Pierwsza pomoc. Obowiązkowe instrukcje postępowania podczas wypadków i w sytuacjach kryzysowych</i>, pod redakcją Krzysztofa Panufnika, Wyd. Forum Poznań 2008 r.</li> </ol> <p><i>Wytyczne resuscytacji krążeniowo-oddechowej</i>, Polska Rada Resuscytacji, Kraków 2015.</p>
<p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. <i>Ratownictwo medyczne w wypadkach masowych i katastrofach</i>, (red.) J. Ciećkiewicza, Wrocław 2012 r.</li> <li>2. Kopczeński M., Niedźwiecki S., <i>Zintegrowany system ratowniczy elementem zarządzania kryzysowego</i>, Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa 2019, nr 1 (42).</li> </ol>

## 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr n. med. Justyna Hasij
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	jhasij@ajp.edu.pl
podpis	Justyna Hasij

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D3.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Działania psychologiczne w sytuacjach kryzysowych
<b>Punkty ECTS</b>	2
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obowiązkowy
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	15/10	II/III	2
ćwiczenia	15/8	II/III	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Brak wymagań wstępnych

### 4. Cele kształcenia

C1 - Przekazanie wiedzy dotyczącej źródeł, rodzajów, symptomów i przebiegu kryzysów psychologicznych, mechanizmów radzenia sobie oraz ogólnej metodyki interwencji kryzysowej

C2 – Znajomość różnych procesów psychologicznych i społecznych pozwalających zrozumieć zjawiska kryzysowe

C3 – Aplikowanie teoretycznej wiedzy z zakresu psychologii kryzysu do konkretnych sytuacji życia codziennego. Zdobywanie umiejętności dokonywania wyboru i stosowania odpowiednich dla sytuacji kryzysowych środków, narzędzi i metod.

C4 - Zdobywanie umiejętności posługiwania się normami i regułami obowiązującymi w interwencji kryzysowej.

C5 – Ukształtowanie wrażliwości, odpowiedzialności i postawy etycznej w relacji z osobą w stanie kryzysu. Wykształcenie zdolności kreatywnego wypracowywania rozwiązań w sytuacjach kryzysowych.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		

W_01	Przekazanie wiedzy dotyczącej źródeł, rodzajów, symptomów i przebiegu kryzysów psychologicznych, mechanizmów radzenia sobie oraz ogólnej metodyki interwencji kryzysowej	K_W02
W_02	Ocenia skutki zachowania się ludzi w sytuacjach społecznych w zależności od uwarunkowań indywidualnych i społecznych	K_W03
<b>UMIĘJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Student identyfikuje i analizuje sytuację kryzysową stosując odpowiednie teorie psychologiczne.	K_U01
U_02	Student wykorzystuje odpowiednie dla sytuacji metody i techniki interwencji kryzysowej	K_U02 K_U03
U_03	Student stosuje normy i reguły pracy z osobami w stanie kryzysu	K_U06
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student identyfikuje swoje osobiste predyspozycje do przyjmowania różnych ról w sytuacjach kryzysowych.	K_K01
K_02	Potrafi zastosować prawidłowo i efektywnie stosować metody rozwiązywania problemów kryzysowych w obrębie grupy	K_K02
K_03	Potrafi współdziałać i pracować w grupie z uwzględnieniem wykorzystania różnych sposobów komunikacji wewnętrznej w sytuacjach kryzysowych	K_K02

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Zmaganie się z krytycznymi wydarzeniami życiowymi.	2	1
W2	Źródła i rodzaje sytuacji kryzysowych	2	1
W3	Fazy reakcji kryzysowej i czynniki wpływające na jej przebieg.	2	1
W4	Psychologiczne rozumienie i charakterystyka kryzysu.	2	1
W5	Symptomy kryzysu w sferze somatycznej, poznawczej, emocjonalnej i behawioralnej	2	2
W6	Mechanizmy i strategie radzenia sobie	3	2
W7	Pojęcie, cele i cechy interwencji kryzysowej. Etapy interwencji kryzys	2	2
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>15</b>	<b>10</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Specyfika kryzysów normatywnych i sytuacyjnych.	2	1
C2	Zasoby osobiste jako źródło odporności.	3	1
C3	Rola i zadania interwenta w sytuacji kryzysowej	2	1
C4	Pomoc psychologiczna w różnych kategoriach kryzysów	2	1
C5	Strukturalne i funkcjonalne ujęcie wsparcia społecznego	2	1
C6	Mechanizmy działania wsparcia w sytuacji kryzysowej	2	1

C7	Poszukiwanie i unikanie wsparcia, percepcja i ocena jego trafność	2	2
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>15</b>	<b>8</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (wykład z elementami analizy źródłowej i problemowej)	Komputer, projektor
Ćwiczenia	<b>M5 - Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi)	Projektor, tablica,

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) - wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) - podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	----- -----	<b>P2 - Zaliczenie</b> (pisemne w formie opisowej)
Ćwiczenia	<b>F1 - Sprawdzian</b> (pisemny w formie testowej z elementami opisu) <b>F2- Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F5 - Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji.	<b>Ocena podsumowująca</b> stanowi sumę ocen formujących

#### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia		
	P2	F1	F2	F5
W_01	X			
W_02	X			X
U_01	X			
U_02			X	X
U_03			X	X
K_01		X	X	X
K_02		X	X	X
K_03		X	X	X

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Ocena formująca - ćwiczenia:  
Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.  
R > 91% bardzo dobry (5,0)  
R > 81% ≥ 90% plus dobry (4,5)

<p>R &gt; 71% ☒ 80% dobry (4,0)  R &gt; 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  R &gt; 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p> <p><b>Ocena podsumowująca - wykład</b>  Ocena ze sprawdzianu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.  R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)  R &gt; 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)  R &gt; 71% ☒ 80% dobry (4,0)  R &gt; 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  R &gt; 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p>
--

### 10. Forma zaliczenia zajęć

<b>Zaliczenie z oceną</b>
---------------------------

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>30</b>	<b>18</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	10	12
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	5	10
Przygotowanie do zaliczenia	5	10
<b>suma godzin:</b>	<b>50</b>	<b>50</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	2	2

### 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Badura-Madej W., (red.), <i>Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej</i>, Warszawa 1996.</li> <li>Kubacka-Jasiecka D., Lipowska-Teutsch A., (red.), <i>Oblicza kryzysu psychologicznego i pracy interwencyjnej</i>, Kraków 1997.</li> </ol> <p>Greenstone J. L., Leviton Ch. C., <i>Interwencja kryzysowa</i>, Gdańsk 2004.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Sęk H., Cieślak R., (red.), <i>Wsparcie społeczne, stres i zdrowie</i>, Warszawa 2004.</li> <li>Sęk H., Pasikowski T., (red.), <i>Zdrowie – Stres – Zasoby</i>, Poznań 2001.</li> <li>Sęk H., Cierpiatowska L. (red.), <i>Psychologia kliniczna</i>, Warszawa 2021.</li> </ol>
--


### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	Jolanta Szyrkarczuk
---------------------------------	---------------------

Załącznik nr 3

do Programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe - studia drugiego stopnia o profilu praktycznym,  
stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 35/000/2024 Senatu AJP  
z dnia 25 czerwca 2024 r.

data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	
podpis	Jolanta Szykarczuk

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D4.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Krajowy System Ratowniczo Gaśniczy
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obowiązkowy
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr inż. Stanisław Lenard

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	30/15	II/III	3
ćwiczenia	15/12	II/III	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Brak wymagań wstępnych

### 4. Cele kształcenia

- C1 - Ugruntowanie wiedzy w zakresie zasad organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.  
 C2 - Poznanie możliwości taktyczno technicznych zastępów ratowniczych.  
 C3 - Nabycie umiejętności poszukiwania i analizowania źródeł wiedzy.  
 C4 - Nabycie umiejętności kalkulowania wykorzystania zastępów ratowniczych w działaniach.  
 C5 - Doskonalenie umiejętności pracy zespołowej.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		
W_01	Student posiada wiedzę w zakresie zasad organizacji i funkcjonowania Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.	K_W02
W_02	Student zna możliwości taktyczno techniczne zastępów ratowniczych.	K_W07



<b>UMIEJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Student potrafi samodzielnie poszukiwać i analizować źródła wiedzy.	K_U02
U_02	Student potrafi kalkulować wykorzystanie zastępów ratowniczych w działaniach.	K_U05
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student potrafi pracować w grupie.	K_K04

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Wprowadzenie do organizacji ochrony przeciwpożarowej w RP.	5	2
W2	Podstawy prawne funkcjonowania KSRG.	5	2
W3	Zasady włączania jednostek do KSRG.	5	2
W4	Zasady sprawdzania gotowości bojowej jednostek włączonych do KSRG.	5	3
W5	Zasady powoływania odwołów operacyjnych.	5	3
W6	Zasady kalkulacji sił i środków do działań ratowniczo gaśniczych.	5	3
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>15</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Zapoznanie z samochodem ratowniczo gaśniczym średnim.	2	1
C2	Zapoznanie z samochodem ratowniczo gaśniczym średnim i ciężkim.	2	1
C3	Zapoznanie z samochodem ratownictwa chemiczno ekologicznego.	2	2
C4	Zapoznanie z samochodem ratownictwa technicznego.	2	2
C5	Określanie możliwych wariantów rozwinięć do gaszenia pożaru obiektów.	2	2
C6	Określanie możliwych wariantów rozwinięć do ratownictwa chemiczno ekologicznego.	3	2
C7	Określenie możliwych wariantów rozwinięć sił i środków do gaszenia pożaru lasu.	2	2
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>15</b>	<b>12</b>

**7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć**

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M1 - Metoda podająca</b> (wykład informacyjny)	Środki do multimedialnej projekcji wiadomości
Ćwiczenia	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (analiza przypadku, case study) <b>M5 - Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi, zastosowanie sprzętu technicznego)	Materiały źródłowe Wybrane jednostki wyposażenia technicznego straży pożarnych

## 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

<b>Forma zajęć</b>	<b>Ocena formująca (F)</b> – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	<b>Ocena podsumowująca (P)</b> – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Wykład	-----	<b>P1 – Egzamin</b> (pisemny)
Ćwiczenia	<b>F2 - Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F5 - Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji).	<b>Ocena podsumowująca</b> jest sumą ocen formujących

### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

<b>Efekty przedmiotowe</b>	<b>Wykład</b>	<b>Ćwiczenia</b>	
	<b>P1</b>	<b>F2</b>	<b>F5</b>
W_01	X	X	
W_02	X	X	
U_01	X	X	X
U_02		X	X
K_01		X	X

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formująca - ćwiczenia: Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt. R &gt; 91% bardzo dobry (5,0) R &gt; 81% □ 90% plus dobry (4,5) R &gt; 71% □ 80% dobry (4,0) R &gt; 61% □ 70% plus dostateczny (3,5) R &gt; 50% □ 60% dostateczny (3,0) R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p> <p><b>Ocena podsumowująca - wykład</b> Ocena z egzaminu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg. R &gt; 91% bardzo dobry (5,0) R &gt; 81% □ 90% plus dobry (4,5) R &gt; 71% □ 80% dobry (4,0) R &gt; 61% □ 70% plus dostateczny (3,5) R &gt; 50% □ 60% dostateczny (3,0) R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p>
---

## 10. Forma zaliczenia zajęć

<b>Egzamin</b>
----------------

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	12	14
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	10	15
Przygotowanie do zaliczenia	8	15
Przygotowanie do egzaminu	5	2
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

### 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.</li> <li>2. Ustawa z dnia 24 sierpnia o Państwowej Straży Pożarnej</li> <li>3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 lipca 1992 r. w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym.</li> <li>4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania i współdziałania jednostek ochrony przeciwpożarowej biorących udział w działaniu ratowniczym.</li> <li>5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 września 2014 r. w sprawie zakresu, szczegółowych warunków i trybu włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.</li> <li>6. Zarządzenia Nr 6 Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 21 czerwca 2006 r. w sprawie sposobu przeprowadzania inspekcji gotowości operacyjnej podmiotów krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.</li> </ol> <p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Dokumentacja techniczna lekkiego samochodu ratowniczo gaśniczego.</li> <li>2. Dokumentacja techniczna średniego samochodu ratowniczo gaśniczego.</li> <li>3. Dokumentacja techniczna ciężkiego samochodu ratowniczo gaśniczego.</li> <li>4. Dokumentacja techniczna samochodu ratownictwa chemiczno ekologicznego.</li> <li>5. Dokumentacja techniczna samochodu ratownictwa technicznego.</li> <li>6. Czudiak J., <i>Krajowy system ratowniczo-gaśniczy w zarządzaniu kryzysowym</i>, „Prawo” 2018, t. 326.</li> </ol>
---


### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr inż. Stanisław Lenard
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.

Załącznik nr 3

do Programu studiów na kierunku bezpieczeństwo narodowe - studia drugiego stopnia o profilu praktycznym,  
stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 35/000/2024 Senatu AJP  
z dnia 25 czerwca 2024 r.

dane kontaktowe (e-mail)	slenard@ajp.edu.pl
podpis	Stanisław Lenard

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D5.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Kryminologia z wiktymologią
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obowiązkowy
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr Dorota Kaczorkiewicz

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	30/15	II/III	3
ćwiczenia	15/12	II/III	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Brak wymagań wstępnych

### 4. Cele kształcenia

- C1 - Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu nauk o bezpieczeństwie oraz nauk pokrewnych, w tym kryminologii i wiktymologii w odniesieniu do istoty administrowania bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, systemów bezpieczeństwa oraz funkcjonowania struktur społecznych w sytuacjach kryzysowych w wymiarze lokalnym, regionalnym i globalnym
- C2 - Przekazanie studentom kompleksowej wiedzy z zakresu struktur i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa, teorii i źródeł przestępczości jej rodzajów oraz możliwości poznania zjawiska w kontekście relacji sprawca i ofiara, a także sposobów zapobiegania przestępczości.
- C3 - Przekazanie studentom wszechstronnej wiedzy z zakresu nauk społecznych jak socjologii, nauk penalnych oraz różnych gałęzi prawa w wymiarze przydatnym w działalności instytucji, służb, inspekcji i innych jednostek organizacyjnych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa
- C4 - Zdobycie umiejętności analizowania, rozpoznawania, diagnozowania i interpretowania zjawisk społecznych, kulturowych, politycznych, prawnych i ekonomicznych będących przedmiotem zainteresowania bezpieczeństwa.
- C5 - Zdobycie umiejętności posługiwania się normami i regułami prawnymi w celu rozwiązywania problemów i zadań z zakresu bezpieczeństwa.
- C6 - Zdobycie umiejętności analizowania przyczyn i przebiegu procesów oddziaływujących na bezpieczeństwo oraz formułowania indywidualnych opinii, stawiania hipotez badawczych i ich weryfikowania.

C7 - Ukształtowanie postawy społecznej i etycznej opartej na poszanowaniu prawa i wartości moralnych powszechnie akceptowanych w społeczeństwie, w szczególności rozwinięcie wrażliwości na potrzebę zagwarantowania bezpieczeństwa oraz przestrzegania praw i wolności człowieka w sytuacjach kryzysowych
C8 - Uświadomienie potrzeby i rozwinięcie umiejętności uczenia się przez całe życie
C9- Przygotowanie do uczestnictwa w projektach związanych z bezpieczeństwem.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		
W_01	Ma rozszerzoną i uporządkowaną wiedzę z zakresu metodologii badań w naukach społecznych, ich miejsca w systemie nauk i w relacjach z innymi naukami.	K_W01
W_02	Ma rozszerzoną wiedzę na temat struktur, organizacji oraz relacji między instytucjami, służbami, inspekcjami, strażami i innymi jednostkami organizacyjnymi istotnymi z punktu widzenia bezpieczeństwa oraz ich funkcjonowania w ramach struktur życia społecznego i politycznego.	K_W02
W_02	Ma wiedzę na temat rozwiązywania problemów prawnych w zakresie bezpieczeństwa narodowego, międzynarodowego oraz systemu nadzoru nad sektorem bezpieczeństwa w państwie.	K_W08
<b>UMIĘJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Interpretuje różnego rodzaju zjawiska społeczne istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa.	K_U01
U_02	Sprawnie posługuje się wybranymi ujęciami teoretycznymi i wykorzystuje strategie, rozwój techniki i narzędzi systemów informatycznych do analizy i oceny podejmowanych działań praktycznych w dziedzinie bezpieczeństwa.	K_U07
U_03	Analizuje przyczyny, przebieg procesów i zjawisk społecznych, rozwój zagrożeń dla bezpieczeństwa, formułuje własne opinie na ten temat oraz stawia proste hipotezy badawcze i je weryfikuje.	K_U04
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Docenia znaczenie i znajomość prawa w rozwiązywaniu problemów związanych z bezpieczeństwem narodowym.	K_K13
K_02	Potrafi samodzielnie i krytycznie uzupełniać wiedzę i umiejętności, rozszerzone o wymiar interdyscyplinarny.	K_K12
K_03	Potrafi uczestniczyć w przygotowaniu projektów w zakresie bezpieczeństwa.	K_K10

### 6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Kryminologia, kryminalistyka i wiktymologia - podobieństwa i różnice.	2	1
W2	Kryminologia i wiktymologia – rys historyczny.	4	2

W3	Nurty i teorie w kryminologii.	5	3
W4	Zjawisko przestępczości.	4	2
W5	Wybrane rodzaje przestępczości.	4	2
W6	Interdyscyplinarne spojrzenie na problem przestępczości (socjobiologia, cybernetyka, teoria gier).	2	1
W7	Skutki przestępstwa.	2	1
W8	Rola pokrzywdzonego w procesie karnym, w postępowaniu z nieletnimi i w postępowaniu wykonawczym, kompensata.	4	2
W9	Pomoc państwa dla ofiar przestępstw.	3	1
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>15</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Metody badań kryminologicznych.	3	2
C2	Struktura i dynamika przestępczości.	3	3
C3	Rodzaje przestępczości – zorganizowana, powrotna, z użyciem przemocy, narkotykowa, nieletnich, gospodarcza i korupcyjna.	3	3
C4	Typologie ofiar przestępstw	3	2
C5	Wiktyimizacja, skutki przestępstwa	3	2
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>15</b>	<b>12</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M1 – Metoda podająca</b> (wykład informacyjny) <b>M2 – Metoda problemowa</b> (wykład z elementami analizy źródłowej i problemowej)	Projektor multimedialny, system informacji prawnej
Ćwiczenia	<b>M2 – Metoda problemowa</b> (analiza przypadku, case study) <b>M5 – Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi)	Projektor multimedialny, system informacji prawnej

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Wykład	-----	<b>P2 – Zaliczenie</b> (pisemne w formie opisowej)
Ćwiczenia	<b>F2 – obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F3 – Praca pisemna</b> (przygotowanie referatu lub prezentacji) <b>F5 – Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy)	<b>Ocena podsumowująca</b> jest sumą ocen formujących

	zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji.	
--	--	--

## 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia		
	P2	F2	F3	F5
W_01	X	X	X	
W_02	X	X	X	X
W_03	X		X	
U_01	X		X	X
U_02	X	X	X	
U_03			X	
K_01			X	X
K_02		X	X	
K_03		X	X	

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formułująca - ćwiczenia:            Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.            R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)            R &gt; 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)            R &gt; 71% ☒ 80% dobry (4,0)            R &gt; 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)            R &gt; 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)            R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p> <p><b>Ocena podsumowująca - wykład</b>            Ocena ze sprawdzianu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.            R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)            R &gt; 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)            R &gt; 71% ☒ 80% dobry (4,0)            R &gt; 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)            R &gt; 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)            R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p>
---

## 10. Forma zaliczenia zajęć

Zaliczenie z oceną

## 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych




<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	10	13
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	5	15
Przygotowanie do zaliczenia	10	17
Przygotowanie do ćwiczeń	5	3
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

## 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Łabuz P., Michalski M., Malinowska I., <i>Kryminologia</i>, Warszawa 2020.</li> <li>Błachut J., Gaberle A., Krajewski K., <i>Kryminologia</i>, Gdańsk 2007.</li> </ol> <p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Zaniewski Z.F., <i>Podstawy interdyscyplinarnej teorii czynników kryminogennych</i>, Warszawa 1989.</li> <li>Filipkowski W., Pływaczewski E.W., Rau Z., <i>Przestępczość w XXI wieku zapobieganie i zwalczanie. Problemy prawnokryminologiczne</i>, Warszawa 2015.</li> <li>Gruszczyńska B., Marczewski M., Siemaszko A., <i>Atlas przestępczości w Polsce</i>, Warszawa 2015.</li> </ol>
--

## 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr Dorota Kaczorkiewicz
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	dkaczorkiewicz@ajp.edu.pl
podpis	Dorota Kaczorkiewicz

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D6.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Systemy teleinformatyczne w zarządzaniu kryzysowym
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obieralny
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	mgr inż. Grzegorz Remiszewski

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	45/27	II/IV	3

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Znajomość podstawowych zagadnień zarządzania kryzysowego.

### 4. Cele kształcenia

- C1 -. Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu podstawowych pojęć o systemach informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
- C2 - Przekazanie studentom kompleksowej wiedzy z zakresu systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
- C3 - Zdobyć umiejętności praktycznych przydatnych w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa obywateli z wykorzystaniem systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
- C4 - Przygotowanie absolwenta do stosowania innowacyjnych i kreatywnych rozwiązań w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa obywateli z wykorzystaniem systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
- C5 - Ukształtowanie odpowiedniej postawy społecznej i etycznej opartej na poszanowaniu prawa i wartości moralnych powszechnie akceptowanych w społeczeństwie, w szczególności rozwinięcie wrażliwości na potrzebę gwarantowania bezpieczeństwa przez administrację państwową w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa obywateli z wykorzystaniem systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.
- C6 - Uświadomienie potrzeby i rozwinięcie umiejętności uczenia się przez całe życie w zakresie rozwiązywania problemów bezpieczeństwa obywateli z wykorzystaniem systemów informatycznych w zarządzaniu kryzysowym.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		
W_01	Ma zaawansowaną wiedzę na temat struktur, organizacji, funkcjonowania oraz relacji między instytucjami, służbami, inspekcjami, strażami i innymi jednostkami organizacyjnymi systemu bezpieczeństwa oraz zna poglądy na ten temat.	K_W02
W_02	Ma zaawansowaną wiedzę o normach i regułach organizujących określone struktury i instytucje systemu bezpieczeństwa.	K_W06
<b>UMIĘTNOŚCI</b>		
U_01	Potrafi prawidłowo interpretować, analizować i wyjaśniać zjawiska społeczne oraz zależności występujące pomiędzy dziedzinami specyficznymi z punktu widzenia bezpieczeństwa.	K_U01
U_02	Posiada umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych nabytych podczas praktyk zawodowych w celu realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa.	K_U10
U_03	Posiada umiejętności planowania i organizowania pracy zarówno indywidualnej, jak i zespołowej oraz potrafi samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie	K_U16
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczność ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.	K_K01
K_02	Jest przygotowany do określenia miejsca i roli swojej oraz innych członków grupy w trakcie wykonywanych zadań oraz rozstrzygania dylematów związanych z wykonywanym zawodem.	K_K06
K_03	Potrafi przewidywać skutki swojej aktywności i działalności na etapie podejmowania decyzji.	K_K07

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	Informacyjne systemy zarządzania – zakres, funkcje, rodzaje.	0,5	0,5
C2	Nowe technologie zarządzania kryzysowego.	4,5	2,5
C3	System łączności na potrzeby zarządzania kryzysowego.	6	4
C4	Internet we wspomaganie procesów zarządzania kryzysowego.	6	4
C5	Geoinformacja w zarządzaniu kryzysowym.	6	4
C6	Centralna Aplikacja Raportująca /CAR/.	6	3
C7	Regionalny system ostrzegania /RSO/.	6	3
C8	Podsumowanie przedmiotu.	5	3
C9	Informacyjne systemy zarządzania – zakres, funkcje, rodzaje.	5	3
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>45</b>	<b>27</b>

**7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć**

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	<b>M5 – Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi)	Projektor multimedialny, laptop z dostępem do Internetu, kamera.

## 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Ćwiczenia	<b>F1 – Sprawdzian</b> (pisemny) <b>F2 – Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F5 – Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji.	Ocena podsumowująca jest sumą ocen formujących

### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia		
	F1	F2	F5
W_01		X	X
W_02	X	X	X
U_01		X	X
U_02		X	X
U_03	X	X	X
K_01		X	X
K_02		X	X
K_03	X	X	X

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Ocena formująca - ćwiczenia:

Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.

R > 91% bardzo dobry (5,0)

R > 81% ▣ 90% plus dobry (4,5)

R > 71% ▣ 80% dobry (4,0)

R > 61% ▣ 70% plus dostateczny (3,5)

R > 50% ▣ 60% dostateczny (3,0)

R < 50% niedostateczny (2,0)

Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formujących.

Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.

## 10. Forma zaliczenia zajęć

**Zaliczenie z oceną**

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	10	13
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	5	15
Przygotowanie do zaliczenia	10	17
Przygotowanie do ćwiczeń	5	3
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

### 12. Literatura zajęć

#### Literatura obowiązkowa:


1. *Systemy teleinformatyczne w zarządzaniu kryzysowym*, Warszawa 2012.
2. Gryz J., Kiter W., *System reagowania kryzysowego*, Toruń 2007.
3. Witold T., *Informatyzacja zarządzania*, Warszawa 2012.

#### Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Dymek D., *Wspomaganie zarządzania kryzysowego z wykorzystaniem elementów gis na przykładzie rozwiązań stosowanych w województwie wielkopolskim*, Poznań 2012.
2. Flakiewicz W., *Systemy informacyjne w zarządzaniu*, Warszawa 1992.
3. Pańkowska M., *Zarządzanie zasobami informatycznymi*, Warszawa 2008.
4. Lubiewski P., *Szczególna dynamika zmian współczesnych zagrożeń w sferze bezpieczeństwa publicznego na przykładzie cyberprzestrzeni*, „Zeszyty Naukowe SGSP” 2020, Nr 76.

### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	mgr inż. Grzegorz Remiszewski
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	gremiszewski@ajp.edu.pl
podpis	Grzegorz Remiszewski

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D7.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Komunikacja w zarządzaniu kryzysowym
<b>Punkty ECTS</b>	3
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obieralny
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr Maciej Tołwiński

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	45/27	II/IV	3

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Wiedza z zakresu komunikacji społecznej.

### 4. Cele kształcenia

C1 - Zapoznanie studentów ze znaczeniem komunikacji podczas sytuacji kryzysowych.  
 C2 - Zapoznanie studentów ze znaczeniem komunikacji podczas sytuacji kryzysowych.  
 C3 - Nabycie podstawowych umiejętności komunikowania w sytuacji kryzysowej  
 C4 - Student dostrzega znaczenie poprawnego komunikowania w zarządzaniu kryzysowym.  
 C5 - Wyposażenie w zdolność przewidywania skutków podejmowanych działań zawodowych, w zakresie bezpieczeństwa.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		
W_01	Posiada wiedzę w zakresie komunikacji i negocjacji w zarządzaniu kryzysowym.	K_W01
<b>UMIEJĘTNOŚCI</b>		

U_01	Potrafi komunikować się z wykorzystaniem różnych środków, metod i narzędzi na potrzeby bezpieczeństwa.	K_U02
U_02	Posiada umiejętność wpływania na jakość komunikowania.	K_U13
U_03	Posiada umiejętność projektowania i wykorzystania kanałów komunikacyjnych w zarządzaniu kryzysowym.	K_U14
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie oraz konieczność ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego.	K_K01
K_02	Potrafi uczestniczyć w przygotowaniu projektów dot. bezpieczeństwa.	K_K08

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b>	0,5	0,5
C2	Planowania działań informacyjnych.	4,5	2,5
C3	Strategia komunikacji w zarządzaniu kryzysowym.	7	4
C4	Narzędzia komunikacji w zarządzaniu kryzysowym.	7	4
C5	Kanały, sposoby i platformy komunikowania w zarządzaniu kryzysowym.	7	4
C6	Komunikacja werbalna – sztuka wypowiedzi	6	4
C7	Komunikacja niewerbalna i jej znaczenie w zarządzaniu kryzysowym.	6	3
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>45</b>	<b>27</b>

**7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć**

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	<b>M2 – Metoda problemowa</b> (analiza przypadku, case study) <b>M5 – Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi, ćwiczenie kreatywne)	Komputer, rzutnik multimedialny

**8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta**

**8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć**

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Ćwiczenia	<b>F1 – Sprawdzian</b> (ustny i pisemny w formie testowej) <b>F2 – Obserwacja/aktywność</b> (obserwacja poziomu przygotowania do zajęć) <b>F5 – Ćwiczenia praktyczne</b> (przygotowanie dokumentów lub pism przydatnych w pracy zawodowej, analiza i rozstrzygnięcie stanów	<b>Ocena podsumowująca</b> jest sumą ocen formujących

	faktycznych, przeprowadzanie symulacji lub inscenizacji.	
--	--	--

## 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia		
	F1	F2	F5
W_01	X	X	
U_01	X		X
U_02	X	X	
U_03	X		
K_01			X
K_02		X	

## 9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formułująca - ćwiczenia:</p> <p>Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.</p> <p>R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)</p> <p>R &gt; 81% ≥ 90% plus dobry (4,5)</p> <p>R &gt; 71% ≥ 80% dobry (4,0)</p> <p>R &gt; 61% ≥ 70% plus dostateczny (3,5)</p> <p>R &gt; 50% ≥ 60% dostateczny (3,0)</p> <p>R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p>
--

## 10. Forma zaliczenia zajęć

<b>Zaliczenie z oceną</b>
---------------------------

## 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	10	13
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	5	15
Przygotowanie do zaliczenia	5	15




Przygotowanie do egzaminu	5	2
Przygotowanie do ćwiczeń	5	3
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

## 12. Literatura zajęć

<p><b>Literatura obowiązkowa:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Kubiak K., (red.), <i>Zarządzanie w zarządzaniu kryzysowym niepewności</i>, Warszawa 2012.</li> <li>2. Everett D. L., <i>Język – narzędzie kultury</i>, Kraków 2018.</li> <li>3. Wojciechowska-Filipek S., Mazurek-Kucharska B., <i>Zarządzanie w kryzysie, aspekty organizacyjne i psychologiczne</i>, Warszawa 2019.</li> <li>4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (z późn. zm).</li> </ol> <p><b>Literatura zalecana / fakultatywna:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. <i>Komunikacja kryzysowa. Zespół i koordynacja</i>, Alert Media 2002, nr 7.</li> <li>2. D. Maciejewski, <i>Działania służby wiodącej w fazie reagowania w czasie wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym</i>, Studia Administracji i Bezpieczeństwa 2020, nr 8.</li> </ol>
---

## 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr Maciej Tołwiński
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	mtolwinski@ajp.edu.pl
podpis	Maciej Tołwiński

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D8.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	<b>Ochrona ludności. Podstawy planowania cywilnego</b>
<b>Punkty ECTS</b>	<b>3</b>
<b>Rodzaj zajęć</b>	<b>Obieralny</b>
<b>Moduł/specjalizacja</b>	<b>zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi</b>
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	<b>polski</b>
<b>Rok studiów</b>	<b>II</b>
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	<b>dr inż. Marek Laskowski</b>

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

<b>Forma zajęć</b>	<b>Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne</b>	<b>Rok studiów/semestr</b>	<b>Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)</b>
<b>ćwiczenia</b>	<b>45/27</b>	<b>II/IV</b>	<b>3</b>

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Podstawowa wiedza z teorii bezpieczeństwa narodowego oraz umiejętność wyszukiwania informacji w źródłach i opracowaniach.

### 4. Cele kształcenia

- C1 - Wyposażenie studenta w wiedzę z zakresu problematyki dotyczącej ochrony ludności i planowania cywilnego oraz przekazanie studentom kompleksowej wiedzy z zakresu struktur i funkcjonowania systemu bezpieczeństwa.
- C2 - Zdobycie umiejętności dokonywania wyboru i stosowania właściwych dla sytuacji kryzysowych rozwiązań, odpowiedniego doboru środków, narzędzi i metod pracy w celu efektywnego wykonywania zadań w obszarze bezpieczeństwa
- C3 – Przygotowanie absolwenta do samodzielnej analizy i przetwarzania informacji oraz podejmowania decyzji i kierowania zespołami ludzkimi oraz przygotowanie absolwenta do wykonywania zadań zawodowych, krytycznej oceny otaczającej go rzeczywistości, formułowania opinii, proponowania rozwiązań, w tym o charakterze prawnym.
- C4 – Nabycie przekonania o konieczności uczenia się przez całe życie.
- C5 – Nabycie umiejętności współdziałania w ramach grupy.
- C6 – Nabycie umiejętności wyciągania wniosków wynikających z analizy przypadków.

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

<b>Symbol efektu uczenia się</b>	<b>Opis efektu uczenia się</b>	<b>Odniesienie do efektu kierunkowego</b>
----------------------------------	--------------------------------	---

<b>WIEDZA</b>		
W_01	Ma pogłębioną wiedzę o współzależnościach między elementami struktury bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy z obszaru obrony państwa i klasyfikacji jego elementów, podstawowych pojęć i zasad z zakresu ochrony ludności, mienia i środowiska naturalnego przed zagrożeniami.	K_W03
W_02	Opisuje procedurę planowania cywilnego.	K_W14
<b>UMIEJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Sprawnie posługuje się wybranymi ujęciami teoretycznymi i wykorzystuje strategie do analizy i oceny podejmowanych działań praktycznych w dziedzinie planowania cywilnego i prognozowania zagrożenia.	K_U08
U_02	Potrafi prognozować praktyczne skutki konkretnych procesów i zjawisk społecznych związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym.	K_U10
U_03	Uwzględnia ryzyko i przewiduje skutki podejmowanych decyzji opierając się na zdobytej wiedzy teoretycznej i empirycznej.	K_U12
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie.	K_K02
K_02	Student potrafi współpracować w grupie i przyjmować w niej różne role.	K_K04
K_03	Na podstawie analizy działań student potrafi formułować zalecenia strategiczne na przyszłość.	K_K10

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji.</b> Znaczenie i istota planowania cywilnego- podstawowe Pojęcia.	4,5	2,5
C2	Plan Obrony Cywilnej - działania ratownicze na wypadek konfliktów zbrojnych.	7	5
C3	Planowanie ewakuacji.	4,5	2,5
C4	Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej: — przygotowanie organów administracji publicznej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej; — przygotowanie pracowników administracji publicznej, zakładów pracy oraz komendantów formacji obrony cywilnej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, doskonalenie przez podmioty ww. nabytych umiejętności do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.	8	5
C5	Dokumenty planistyczne: Program szkolenia w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.	7	4
C6	Wykrywanie zagrożeń, informowanie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach.	7	4
C7	Zasady zachowania się ludności w przypadku nadzwyczajnych zagrożeń. Ochrona żywności i wody przed skażeniami i zakażeniami- organizacja zaopatrzenia w wodę w warunkach ograniczonych dostaw lub skażeń ujęć wody.	7	4

<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>45</b>	<b>27</b>
------------------------------------	-----------	-----------

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Ćwiczenia	<b>M5 – Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi).	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE, wybrane orzecznictwo TSUE

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) – wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy ( <b>wybór z listy</b> )	Ocena podsumowująca (P) – podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się ( <b>wybór z listy</b> )
Ćwiczenia	<b>F1 – Sprawdzian</b> (pisemny) <b>F2 – Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć)	<b>Ocena podsumowująca</b> stanowi sumę ocen formujących

#### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Ćwiczenia	
	F1	F2
W_01	X	X
W_02	X	X
U_01	X	X
U_02		x
U_03		X
K_01		X
K_02		X
K_03		x

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formująca - ćwiczenia: Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt. R &gt; 91% bardzo dobry (5,0) R &gt; 81% ▣ 90% plus dobry (4,5) R &gt; 71% ▣ 80% dobry (4,0) R &gt; 61% ▣ 70% plus dostateczny (3,5) R &gt; 50% ▣ 60% dostateczny (3,0) R &lt; 50% niedostateczny (2,0)</p> <p>Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formujących.</p> <p>Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.</p>
---

### 10. Forma zaliczenia zajęć

## Zaliczenie z oceną

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>45</b>	<b>27</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	12	15
Praca z bazami danych i systemami informacji prawniczej	5	15
Przygotowanie do zaliczenia	10	17
Przygotowanie do ćwiczeń	5	3
<b>suma godzin:</b>	<b>75</b>	<b>75</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	3	3

### 12. Literatura zajęć

#### Literatura obowiązkowa:

1. Kiltler W., *Bezpieczeństwo ludności cywilnej*, Warszawa, 2010.
2. Konieczny J., *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, wypadkach i katastrofach*, Poznań 2001.
3. I protokół dodatkowy z 1977 r. do Konwencji Genewskiej z 1949 r. dotyczący ochrony ofiar konfliktów Zbrojnych.
4. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. z 5. 2014 r., poz. 773.
5. Wytyczne Szefa obrony cywilnej kraju z 2009 r., w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności, Dz. U. z 1993 r., nr 91, poz.421.


#### Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Kitler W., *Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*, Warszawa 2001.
2. Suwart J., *Zarys obrony cywilnej w Polsce w latach 1920-1996*, Warszawa 2003.
3. Marczak J., *Samoorganizacja społeczeństwa na rzecz bezpieczeństwa powszechnego. Samoobrona powszechna III RP*, Warszawa 2001.
4. Kunikowski J., *Przygotowanie obronne społeczeństwa*, Warszawa 2001.
5. Kołpaczyński E., *Przygotowanie obrony cywilnej do zadań w zakresie ochrony ludności*, Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa 2019, nr 3 (44).

### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr inż. Marek Laskowski
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	mlaskowski@ajp.edu.pl
podpis	Marek Laskowski

## KARTA ZAJĘĆ

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D9.ZBPiSK</b>

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	<b>Migracje w polityce bezpieczeństwa państwa i UE</b>
<b>Punkty ECTS</b>	<b>4</b>
<b>Rodzaj zajęć</b>	<b>Obieralny</b>
<b>Moduł/specjalizacja</b>	<b>zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi</b>
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	<b>polski</b>
<b>Rok studiów</b>	<b>II</b>
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	<b>dr Joanna Lubimow dr Łukasz Budzyński</b>

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
ćwiczenia	30/18	II/IV	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Podstawy wiedzy z zakresu systemu instytucjonalnego i źródeł prawa UE.

### 4. Cele kształcenia

- C1 - Przekazanie wiedzy na temat procesów migracyjnych dokonujących się we współczesnym świecie, ich analizy oraz prognozowania zmian i projektowanie rozwiązań
- C2 - Nabycie umiejętności analizowania, rozpoznawania, diagnozowania i interpretowania zjawisk migracyjnych będących przedmiotem zainteresowania bezpieczeństwa UE
- C3 - Przygotowanie studentów do samodzielnej analizy i przetwarzania informacji związanych ze zjawiskiem migracji
- C4 - Wykształcenie zrozumienia dla potrzeby ochrony praw człowieka, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych.
- C5 - Wykształcenie umiejętności prowadzenia etycznej dyskusji na temat procesów migracyjnych z poszanowaniem odmienności poglądów

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
<b>WIEDZA</b>		

W_01	Student ma pogłębioną wiedzę na temat analizowania i prognozowania zjawisk i procesów migracyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa	K_W07
<b>UMIĘJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Student analizuje przyczyny i przebieg procesów i zjawisk migracyjnych, rozwój zagrożeń dla bezpieczeństwa europejskiego	K_U04,
U_02	Student posiada umiejętność obserwowania, przetwarzania informacji na temat zjawiska migracji przy użyciu różnych źródeł	K_U03
U_03	Student posiada umiejętność rozumienia analizowania i pogłębionej oceny zagrożeń determinowanych mobilnością.	K_U12
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student rozumie znaczenie ochrony praw migrantów i zakazu ich dyskryminacji	K_K11
K_02	Student prowadzi dyskusję na temat migracji w sposób etyczny i kulturalny z poszanowaniem prawa innych do wyrażania i eksponowania własnych przekonań i systemów wartości	K_K05
K_03	Student potrafi interpretować przepływy migracyjne, ich kierunek, przyczyny itp. przewidując ich konsekwencje dla bezpieczeństwa międzynarodowego oraz bezpieczeństwa państwa.	K_K09

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji.</b>	0,5	0,5
W2	Migracje: główne kierunki, przyczyny, skutki i wyzwania wynikające ze współczesnych (globalnych) procesów migracyjnych i wpływ na bezpieczeństwo państwa.	6	4
W3	Źródła prawa migracyjnego Polski i Unii Europejskiej.	5,5	1,5
W4	Zasady wjazdu i pobytu imigrantów na terytorium Polski i UE.	6	4
W5	Polityka wizowa Polski i UE.	6	4
W6	Imigracja legalna. Zwalczanie imigracji nielegalnej.	6	4
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>18</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Cele, efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji.</b>	0,5	0,5
C2	Migracje w UE i państwach członkowskich a ich bezpieczeństwo – analiza danych.	5	3
C3	Prawa migrantów a prawa obywateli państw członkowskich. Zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo, pochodzenie rasowe, etniczne i religię.	5	3
C4	Integracja imigrantów – casus Polski.	4,5	2,5
C5	Integracja imigrantów – casus Wielkiej Brytanii.	5	3
C6	Integracja imigrantów – casus Francji.	5	3

C7	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji.	5	3
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>30</b>	<b>18</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (wykład z elementami analizy źródłowej i problemowej oraz dyskusji)	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE, wybrane orzecznictwo TSUE
Ćwiczenia	<b>M2 - Metoda problemowa</b> (analiza przypadku, case study) <b>M5 - Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi, ćwiczenia kreatywne)	Projektor, laptop, wybrane akty prawa UE

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F) - wskazuje studentowi na potrzebę uzupełniania wiedzy lub stosowania określonych metod i narzędzi, stymulujące do doskonalenia efektów pracy (wybór z listy)	Ocena podsumowująca (P) - podsumowuje osiągnięte efekty uczenia się (wybór z listy)
Wykład	----- -----	<b>P1 -Egzamin</b> w formie testowej z elementami opisu
Ćwiczenia	<b>F1 - Sprawdzian</b> (pisemny) <b>F2 - Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F3 - Praca pisemna</b> (przygotowanie referatu lub prezentacji) <b>F4 - Wypowiedź/wystąpienie</b> (sposób prezentacji pracy pisemnej)	<b>Ocena podsumowująca</b> stanowi sumę ocen formujących

#### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia			
	P2	F1	F2	F3	F4
W_01	X	X	X	X	X
U_01	X	X	X	X	X
U_02		X	X	X	X
U_03	X		X	X	X
K_01			X		X
K_02			X		X
K_03			X	X	X

### 9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

Ocena formująca - ćwiczenia:  
Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.  
R > 91% bardzo dobry (5,0)



R > 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)  
R > 71% ☒ 80% dobry (4,0)  
R > 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  
R > 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  
R < 50% niedostateczny (2,0)

Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.

Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.

#### Ocena podsumowująca - wykład

Ocena ze egzaminu pisemnego stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.

R > 91% bardzo dobry (5,0)  
R > 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)  
R > 71% ☒ 80% dobry (4,0)  
R > 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  
R > 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  
R < 50% niedostateczny (2,0)

### 10. Forma zaliczenia zajęć

#### Egzamin

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>60</b>	<b>36</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	10	16
Czytanie i analiza materiałów źródłowych	5	8
Przygotowanie pracy pisemnej	5	10
Samodzielne rozwiązywanie zadań	5	10
Przygotowanie do sprawdzianu	8	10
Przygotowanie do egzaminu	7	10
<b>suma godzin:</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	4	4

### 12. Literatura zajęć

#### Literatura obowiązkowa:

1. Cebul K., Fehler W., Podgórzeńska R., *Migracje jako wyznawanie dla Unii Europejskiej i wybranych państw członkowskich*, Warszawa 2022.
2. *Polityka migracyjna w obliczu współczesnych wyzwań. Teoria i praktyka*, red. H. Chałupczak, M. Lesińska, E. Pogorzała, T. Browarek, Lublin 2018.


- |   |
|---|
| 3. Strąk K., Borawska-Kędzierska E., <i>Zarządzanie granicami, polityka wizowa, azylowa i migracyjna</i> , Warszawa 2011. |
| 4. Castles S., Miller M., <i>Współczesne procesy migracyjne</i> , Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011.                         |

**Literatura zalecana / fakultatywna:**

- |  |
|--|
| 1. Balicki J., <i>Imigranci i uchodźcy w Unii Europejskiej. Humanizacja polityki migracyjnej i azylowej</i> , Warszawa   |
| 2. Lesińska M., <i>Inkluzja polityczna imigrantów we współczesnej Europie</i> , Warszawa 2013.   |
| 3. Gliszczyńska-Grabias A., Śledzińska-Simon A., <i>Pochodzenie rasowe i etniczne, [w:] Prawo antydyskryminacyjne Unii Europejskiej</i> , A. Zawadzka-Łojek, A. Szczerba-Zawada (red.), Warszawa 2015. |

**13. Informacje dodatkowe**

imię i nazwisko sporządzającego	dr Joanna Lubimow
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	jlubimow@ajl.edu.pl, lbudzynski@ajp.edu.pl
podpis	Joanna Lubimow

	<b>Wydział</b>	Administracji i Bezpieczeństwa Narodowego
	<b>Kierunek</b>	Bezpieczeństwo narodowe
	<b>Poziom studiów</b>	Drugiego stopnia
	<b>Forma studiów</b>	Stacjonarna i niestacjonarna
	<b>Profil studiów</b>	Praktyczny
<b>Pozycja w planie studiów (lub kod przedmiotu)</b>		<b>D10.ZBPiSK</b>

## KARTA ZAJĘĆ

### 1. Informacje ogólne

<b>Nazwa zajęć</b>	Mniejszości narodowe i etniczne a bezpieczeństwo
<b>Punkty ECTS</b>	4
<b>Rodzaj zajęć</b>	Obieralny
<b>Moduł/specjalizacja</b>	zarządzanie bezpieczeństwem państwa i sytuacjami kryzysowymi
<b>Język, w którym prowadzone są zajęcia</b>	polski
<b>Rok studiów</b>	II
<b>Imię i nazwisko koordynatora zajęć oraz osób prowadzących zajęcia</b>	dr hab. Piotr Krzyżanowski dr hab. Beata Orłowska

### 2. Formy dydaktyczne prowadzenia zajęć i liczba godzin w semestrze

Forma zajęć	Liczba godzin Stacjonarne/niestacjonarne	Rok studiów/semestr	Punkty ECTS (zgodnie z programem studiów)
wykład	30/18	II/IV	4
ćwiczenia	30/18	II/IV	

### 3. Wymagania wstępne, z uwzględnieniem sekwencyjności zajęć

Podstawy wiedzy z zakresu systemu instytucjonalnego i źródeł prawa UE.

### 4. Cele kształcenia

C1 - Zapoznanie studentów z polityką państwa polskiego w ujęciu historycznym wobec mniejszości narodowych w kontekście bezpieczeństwa państwa

C2 - Zapoznanie studentów z wiedzą z zakresu ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych w ujęciu krajowym oraz europejskim w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa

C3 - Nabycie podstawowych umiejętności rozpoznawania, diagnozowania i interpretowania zjawisk społecznych, kulturowych, politycznych, prawnych i ekonomicznych dotyczących kwestii mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa państwa

C4 - Zdobywanie umiejętności formułowania opinii, proponowania rozwiązań, dotyczących kwestii mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa państwa

C5 - Student dostrzega znaczenie kwestii mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa

### 5. Efekty uczenia się dla zajęć wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się	Odniesienie do efektu kierunkowego
---------------------------	-------------------------	------------------------------------

<b>WIEDZA</b>		
W_01	Student ma podstawową wiedzę z zakresu polityki państwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego.	K_W01 K_W05
W_02	Student ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	K_W01
<b>UMIEJĘTNOŚCI</b>		
U_01	Student potrafi rozpoznawać, diagnozować i interpretować zjawiska dotyczące kwestii mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa państwa.	K_U01
U_02	Student potrafi formułować opinie, proponować rozwiązania, dotyczące kwestii mniejszości narodowych i etnicznych w kontekście bezpieczeństwa państwa.	K_U01 K_U02
<b>KOMPETENCJE SPOŁECZNE</b>		
K_01	Student dostrzega znaczenie kwestii mniejszości narodowych i etnicznych z perspektywy bezpieczeństwa państwa.	K_K01

**6. Treści programowe liczba godzin na poszczególnych formach zajęć (zgodnie z programem studiów):**

Lp.	Treści wykładów	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
W1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b>	0,5	0,5
W2	Mniejszości narodowe, mniejszości etniczne – definicje, typologia.	1,5	1,5
W3	Mniejszości narodowe w polityce państwa polskiego w latach 1918-1939 w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	4	2
W4	Polityka PRL wobec mniejszości narodowych w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	6	3
W5	Państwo polskie wobec mniejszości narodowych i etnicznych po 1989 r.	6	4
W6	Polskie ustawodawstwo dotyczące mniejszości narodowych i etnicznych, ochrona mniejszości narodowych i etnicznych.	4	3
W7	Źródła konfliktów etnicznych, ludobójstwo i czystki etniczne na wybranych przykładach.	4	2
W8	Społeczne i polityczne aspekty wielokulturowości w kontekście bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.	4	2
	<b>Razem liczba godzin wykładów</b>	<b>30</b>	<b>18</b>

Lp.	Treści ćwiczeń	Liczba godzin na studiach	
		stacjonarnych	niestacjonarnych
C1	<b>Wprowadzenie do przedmiotu cele, efekty kształcenia, metody weryfikacji.</b> Prawnicza definicja mniejszości narodowych Francesco Capotortiego.	2	1
C2	Adaptacja, asymilacja, integracja.	2	1
C3	Państwo polskie wobec mniejszości ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej w ujęciu historycznym.	8	5

C4	Państwo polskie wobec mniejszości żydowskiej w ujęciu historycznym.	4	2
C5	Tatarzy polscy – relacje z państwem polskim i ich stosunek do muzułmańskich imigrantów.	4	3
C6	Cyganie/ Romowie w Polsce – przymusowe osiedlenie i jego następstwa.	6	4
C7	Uprzedzenia i stereotyp – przykład Romów.	4	2
	<b>Razem liczba godzin ćwiczeń</b>	<b>30</b>	<b>18</b>

### 7. Metody oraz środki dydaktyczne wykorzystywane w ramach poszczególnych form zajęć

Forma zajęć	Metody dydaktyczne (wybór z listy)	Środki dydaktyczne
Wykład	<b>M1 – Metoda podająca</b> (wykład informacyjny) <b>M2 – Metoda problemowa</b> (wykład z elementami analizy źródłowej i problemowej)	Projektor, laptop z dostępem do Internetu, mapa
Ćwiczenia	<b>M5 – Metoda praktyczna</b> (czytanie i analiza tekstu źródłowego, prezentacja różnych form wypowiedzi, ćwiczenie kreatywne)	Projektor, laptop z dostępem do Internetu, mapa

### 8. Sposoby (metody) weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

#### 8.1. Sposoby (metody) oceniania osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych formach zajęć

Forma zajęć	Ocena formująca (F)	Ocena podsumowująca (P)
Wykład	-----	<b>P2 - Zaliczenie</b> (praca pisemna, referat)
Ćwiczenia	<b>F2 – Obserwacja/aktywność</b> (ocena ćwiczeń wykonywanych podczas zajęć) <b>F3 – Praca pisemna</b> (przygotowanie referatu lub prezentacji ) <b>F5 – Ćwiczenia praktyczne</b> (analiza i rozstrzygnięcie stanów faktycznych, analiza aktów prawnych)	<b>Ocena podsumowująca</b> stanowi sumę ocen formujących

#### 8.2. Sposoby (metody) weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się (wstawić „x”)

Efekty przedmiotowe	Wykład	Ćwiczenia		
	P2	F2	F3	F5
W_01	X	X	X	
W_02	X	X	X	X
U_01	X		X	X
U_02	X	X	X	
K_01			X	X

**9. Opis sposobu ustalania oceny końcowej** (zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sposób obliczania oceny w przypadku zajęć, w skład których wchodzi więcej niż jedna forma prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem wszystkich form prowadzenia zajęć oraz wszystkich terminów egzaminów i zaliczeń, w tym także poprawkowych):

<p>Ocena formująca - ćwiczenia:  Student realizuje prace/ćwiczenia/projekty za które prowadzący przyznaje punkty (prace/ćwiczenia/projekty terminowe lub na zajęciach). W toku zajęć student może uzyskać max 100 pkt.  R &gt; 91% bardzo dobry (5,0)  R &gt; 81% ≥ 90% plus dobry (4,5)</p>
--

R > 71% ☒ 80% dobry (4,0)  
R > 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  
R > 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  
R < 50% niedostateczny (2,0)

Ocena podsumowująca oceny jest sumą ocen formułujących.

Student, który nie uzyskał wymaganej minimalnej liczby punktów potrzebnej do zaliczenia ćwiczeń może w czasie sesji przystąpić do kolokwium poprawkowego. Kolokwium poprawkowe obejmuje materiał z całego semestru.

#### Ocena podsumowująca - wykład

Ocena ze pracy pisemnej stanowi podstawę zaliczenia wykładu. Skala ocen wg.

R > 91% bardzo dobry (5,0)  
R > 81% ☒ 90% plus dobry (4,5)  
R > 71% ☒ 80% dobry (4,0)  
R > 61% ☒ 70% plus dostateczny (3,5)  
R > 50% ☒ 60% dostateczny (3,0)  
R < 50% niedostateczny (2,0)

### 10. Forma zaliczenia zajęć

#### Zaliczenie z oceną

### 11. Obciążenie pracą studenta (sposób wyznaczenia punktów ECTS):

Forma aktywności studenta	Liczba godzin	
	na studiach stacjonarnych	na studiach niestacjonarnych
<b>Godziny kontaktowe studenta (w ramach zajęć):</b>		
liczba godzin pracy studenta z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	<b>60</b>	<b>36</b>
<b>Praca własna studenta (indywidualna praca studenta związana z zajęciami):</b>		
Czytanie literatury	12	16
Przygotowanie do zajęć	10	10
Przygotowanie referatu	10	20
Przygotowanie do zaliczenia	8	18
<b>suma godzin:</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
<b>liczba pkt ECTS przypisana do zajęć:</b> (1 pkt ECTS odpowiada od 25 do 30 godzin aktywności studenta)	4	4

### 12. Literatura zajęć

#### Literatura obowiązkowa:

1. *Mniejszości narodowe i etniczne w Polsce po II wojnie światowej* (red.) S. Dudra, B. Nitschke, Kraków 2010.
2. *Gorzów miastem wielu kultur*, (red.) B. A. Orłowska, P. J. Krzyżanowski, Gorzów Wielkopolski 2014.

#### Literatura zalecana / fakultatywna:

1. Krzyżanowski P., *Między wędrówką a osiedleniem. Cyganie w Polsce w latach 1945-1964*, Gorzów Wielkopolski 2017.
2. *Tatarzy w Polsce po 1945 roku. Historia. Religia. Tożsamość*, (red.) P. J. Krzyżanowski, B. A. Orłowska, A. Miśkiewicz
3. *Mniejszości regionu pogranicza polsko-niemieckiego. „Separacja – Adaptacja- Integracja-Asymilacja*, (red.) B. A. Orłowskiej, K. Wasilewskiego, Gorzów Wielkopolski 2012.

### 13. Informacje dodatkowe

imię i nazwisko sporządzającego	dr hab. Piotr Krzyżanowski
data sporządzenia / aktualizacji	10.06.2024 r.
dane kontaktowe (e-mail)	Krzyzanowski Piotr2@gmail.com
podpis	Piotr Krzyżanowski